

giver sig ud for andet, et Forfatningssystem, der har medført saadanne Ting, som vi i de sidste Aar har set i Italien. Jeg tror, det er meget ubetænksomt af det ærede Medlem blot i nogen Maade at ville fastholde en saadan Udtalelse, som, da den fremsattes, kunde forklares som fostret i Kampens Hede.

Det ærede Medlem hævdede, at Raadssystemet, hvad jeg nu end havde sagt, stammede fra Rusland. Dette er historisk urigtigt, for saa vidt det drejer sig om Raadssystem i den Forstand, her er Tale om, Bedriftsraad af den Art, som omhandles i det foreliggende Lovforslag. Den engelske Kommission med Underhusets daværende Formand Whitley som Formand blev nedsat i 1916, og det var virkelig Aaret før den russiske Revolution — altsaa baade før Martsrevolutionen og før Novemberrevolutionen. Men desuden kan jo Spirer til Bedriftsraadstanken søges meget længere tilbage, og i forskellige Lande, for Resten ogsaa i Rusland. Jeg tror, at der under selve Zaren i 1903 fremkom en Forordning, et Ukas, eller hvad man kaldte det den Gang, om Arbejder-Ældste, altsaa om at give Arbejderne i den enkelte Virksomhed en vis Indflydelse paa den. Men i Tyskland fremkom i 1891 en Lov om Arbejderudvalg og i 1905 en Lov om Arbejderudvalg i Grubeindustrien. At give Arbejderne en vis Ret og Indflydelse paa den enkelte Virksomhed er netop, som jeg atter og atter maa betone, Forskellen fra Fagorganisationerne. Fagorganisationerne arbejder med hele Faget for Øje. Dér gjorde for Resten — det glemte jeg ogsaa i min Tale før; jeg drager det nu frem, da det falder mig ind — det ærede Medlem Hr. Drachmann sig skyldig i en Modsigelse, idet han et Sted i sin Tale siger: Paar vi Bedriftsraad, vil Arbejderne i den Bedrift, der gaar godt, skruer Lønningen op. Men det vil være i Strid med hele det generelle Lønssystem, vi nu har faaet gennem de store, omfattende Fagorganisationer. Det siger han et Sted. Dér vil det være et Brud paa det generelle Lønssystem. Et andet Sted bebrejder han de danske Fagforeninger, at de skærer alt over en Kam. Der er øjensynlig en Modsigelse deri. Jeg skal ikke opholde mig ved det, vi skal jo ogsaa snart til at slutte af. Men det er historisk vitterligt, at Tanken om Arbejderudvalg, om Arbejdernes Indflydelse i den enkelte Bedrift er meget ældre end den russiske Revolution.

Saa nævnte det ærede Medlem Hr. Drachmann, at Bolschevikkerne vilde blive meget bedrøvede ved, at jeg nu stod her

og fornægtede den russiske Revolution i den Forstand, at der var ingen socialistiske Principper deri. Det tror jeg ikke. Det ærede Medlem omtalte den Gang, da jeg sad i Kejserlogen. Jeg vil benytte Lejligheden til ogsaa i dette Tilfælde at trevle en gammel Legende lidt op. Jeg var i Petrograd i Slutningen af April og Begyndelsen af Maj 1917; det var under Kerenski-Perioden. Det daværende Soldaterraad, som indbød mig til en Teaterforestilling og anbragte mig, ganske overraskende for mig selv, i Kejserlogen, var præget af Kerenski. (Afbrydelse). Ganske overraskende for mig selv. De hentede mig i Bil, havde sendt mig en venskabelig Indbydelse og hentede mig og gav mig Plads i Teatret, og da jeg skulde se mig omkring, var det i den gamle Kejserloge. Meget ærefuldt for mig, meget smigrende. Men dette Arbejder- og Soldaterraad i Foraaret 1917 var inspireret af Kerenskis Aand. Jeg blev samtidig, da jeg var i Petrograd, stærkt angrebet af Kommunisterne, der holdt et Møde og vedtog en Protest imod det, de kaldte den „Branting-Stauningske“ og min Politik. Intimere var min Forbindelse med de daværende Kommuniste ikke.

Det var et lille historisk Kursus for det ærede Medlem, for at han ikke skal gentage noget lignende en anden Gang, for ligesom paa et vist Tidspunkt at ville slaa mig sammen med Folk, som allerede den Gang angreb mig, saa de kan ikke blive meget fortørnede og bedrøvede over, at jeg fremdeles tager Afstand fra dem og i alt Fald ikke erkender, at den store russiske Agrarrevolution har noget med moderne Socialisme at gøre.

Det ærede Medlem Hr. Drachmann sagde: Dér kan man se, naar de nu nede i Tyskland efter at have faaet Bedriftsraad er nødt til at lade Bedriftsraadsmedlemmerne søge videre Uddannelse, viser det sig da netop, hvor taabeligt det er. Jeg ser nu rigtignok ganske omvendt paa det, jeg ser, at man indfører et Organ, der giver Arbejderne visse Beføjelser, som de ikke hidtil har haft, og derigennem ogsaa vækker Trangen hos dem til at skaffe sig de Forudsætninger, der er nødvendige for den nye Stilling. Hvordan var det, da vi fik den frie Forfatning og den almindelige Valgret i Kommune og Stat? Saa kom Trangen, saa viste der sig hos de Mennesker, der fik den frie Forfatning, Følelsen af, at de manglede visse Forudsætninger, og saa er det storartet, at de søger at skaffe sig dem ved Uddannelse. Det er